

Sygnatura akt II K 1165/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Beata Kośmiejca

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Kosmowska

przy udziale Asesora Prokuratury Rejonowej w Ostrowie W.. J. S.

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2016 r.

sprawy karnej

P. Z. s. M. i J. z domu M., ur. (...) w O. W..

PESEL (...)

oskarżonego o to, że:

w okresie od 1 października 2014r. do 19 sierpnia 2015r. w miejscowości S. w miejscu zamieszkania pokrzywdzonych gm. Ostrów W.. woj. (...) będąc zobowiązany protokołem ugody Sądu Rejonowego w Ostrowie W.. sygn.. akt IIIRC 131/14 z dnia 28.04.2014r. dołożenia renty alimentacyjnej na rzecz syna M. Z. w kwocie po 450zł miesięcznie uporczywie uchylał się od ciążącego obowiązku poprzez nielożenie na jego utrzymanie czym naraził go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i konieczność korzystania z zaliczki alimentacyjnej z Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w O. W..

- tj. o przestępstwo z art. 209 § 1 kk

*****

I. Uznaje oskarżonego P. Z. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, to jest występku z art. 209 § 1 kk i za ten czyn na podstawie art. 209 § 1 kk w zw. z art. 34 § 1 i 1a pkt.1 kk i art. 35 § 1 kk skazuje go na karę 9 (dziewięć) miesięcy ograniczenia wolności, która będzie polegała na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze po 30 (trzydzieści) godzin miesięcznie;

II. Na podstawie art. 34 § 3 kk w zw. z art. 72 § 1 pkt. 3 kk zobowiązuje oskarżonego do bieżącego łożenia alimentów na utrzymanie syna M. Z.;

III. Na podstawie art. 624 § 1 kpk i art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23.06.73 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U Nr 49 z 83 r. z późn. zm.) zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych i nie wymierza mu opłaty;

(-) SSR B. K.

Sygn. akt II K 1165/15

UZASADNIENIE

Oskarżony P. Z. i A. K. (1) pozostawali w nieformalnym związku. Ze związku z tego w dniu (...) urodził się im syn M. Z.. Na mocy ugody zawartej w dniu 28 kwietnia 2014 roku przed Sądem Rejonowym w Ostrowie Wielkopolskim w

sprawie III RC 131/14 P. Z. zobowiązał się płacić na rzecz małoletniego syna M. Z. rentę alimentacyjną w kwocie po 450 zł miesięcznie, płatną do rąk jego matki A. K. (1), poczynawszy od dnia 1 kwietnia 2014 roku w terminie do 10-go dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat.

dowód: wyciąg z protokołu ugody-k . 16.

Po zawarciu powyższej ugody oskarżony niełożył na utrzymanie syna, więc A. K. (1) zwróciła się do komornika sądowego o wszczęcie egzekucji. Egzekucja należności świadczeń alimentacyjnych okazała się bezskuteczna. W karcie rozliczeniowej odnotowano tylko jedną wpłatę w kwocie 100 zł z dnia 20.08.2015r.

dowód: zeznania świadka A. K. (1)- k. 21 i k.11-12 w zbiorze C, zawiadomienie komornika sądowego-k.4 akt 2 Ds. 709/15, zaświadczenie o bezskuteczności egzekucji-k . 8 akt 2 Ds.709 /15, decyzja Burmistrza Gminy i Miasta N.-k . 5-7, karta rozliczeniowa -k. 15.

W okresie od 1 października 2014 roku do 19 sierpnia 2015 roku P. Z. prowadził gospodarstwo rolne nie osiągając z tego tytułu dochodów. Nie był wówczas zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna. Według stanu na dzień 20.08.2015r. oskarżony nie figurował też w ewidencji podatku gruntowego i od nieruchomości.

Nie utrzymywał kontaktu z synem, nie odwiedzał go, nie uczestniczył w żaden sposób w jego wychowaniu i opiece nad nim, nie przysyłał także prezentów i nie dokonał żadnej wpłaty na rzecz syna. W ww. okresie odwiedził syna tylko raz- w grudniu 2014r. i podarował mu słodycze. Nie pobierał również świadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

dowód: wyjaśnienia oskarżonego- k. 20, pismo z ZUS-u-k . 18 akt 2 Ds. 709/15, pismo z PUP-k . 13 akt 2 Ds.709 /15, pismo Urzędu Gminy w O. W.. z dnia 20.08.2015r.-k . 14 akt 2 Ds. 709/15.

W tym czasie A. K. (1) otrzymywała na rzecz małoletniego syna świadczenie z funduszu alimentacyjnego na okres od 1.10.2014r. do 30.09.2015r.

dowód: decyzja (...) w O. W..-k . 17 akt 2Ds . 709/15.

A. K. (1) mieszka z synem u swoich rodziców. W okresie od października 2014r. do sierpnia 2015r. przebywała ona na urlopie wychowawczym i w okresie od maja 2014 roku do czerwca 2015 roku dysponowała kwotą 400 zł miesięcznie z tytułu dodatku do zasiłku rodzinnego oraz pobierała zasiłek rodzinny w wysokości 77 zł miesięcznie. Na przełomie lipca i sierpnia 2015r. A. K. (1) wróciła do pracy i jej dochód od tej pory wynosi 1.200 zł netto miesięcznie.

dowód: zeznania świadka A. K.- k. 21 i k.12 w zbiorze C i pismo (...) w O. W..- k.24 .

Oskarżony P. Z. z wykształcenia jest technikiem rolnikiem i monterem instalacji sanitarnych. Jest kawalerem i poza małoletnim synem nie posiada nikogo innego na utrzymaniu. Od dnia 28 września 2015 roku osadzony jest w zakładzie karnym. Przed osadzeniem w zakładzie karnym prowadził gospodarstwo rolne. Nie posiada żadnego majątku. Jak wynika z informacji uzyskanej z Krajowego Rejestru Karnego oskarżony był karany.

dowód: wyjaśnienia oskarżonego- k. 20, dane o karalności-k . 12, wydruk z systemu (...)Sad- k.6 .

Oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i wyjaśnił, iż nie płacił alimentów, ponieważ w okresie objętym aktem oskarżenia nie osiągał dochodów z gospodarstwa rolnego, albowiem rodzice w sierpniu 2015 roku sprzedali jego zboże, a w listopadzie 2015 roku- 3 szt. bydła. Ponadto oskarżony podniósł, że w okresie objętym zarzutem sponował kredyt hipoteczny zaciągnięty przez rodziców. Oskarżony podał, że w ww. okresie pracował, co polegało na pomocy innym osobom w gospodarstwie w zamian za co te osoby też świadczyły mu usługi. Poza tym oskarżony wyjaśnił, że nie kontaktował się z synem, gdyż nie był mile widziany w domu jego matki. Sąd nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego w takim zakresie w jakim miałyby z nich wynikać, że oskarżony nie miał możliwości płacenia alimentów. Podane wyżej okoliczności nie ekskulpują oskarżonego od winy. Zboże i bydło zostały sprzedane

przez rodziców oskarżonego odpowiednio w sierpniu i listopadzie 2015 roku, podczas gdy oskarżony obowiązany był płacić alimenty regularnie, co miesiąc w okresie od 1.10.2014r.-19.08.2015r.

Poza tym obowiązkiem oskarżonego było przede wszystkim płacenie alimentów na rzecz syna, a dopiero w dalszej kolejności ewentualnie spłacanie kredytu hipotecznego za rodziców, przy czym należy zauważyć, że stwierdzenie oskarżonego odnośnie tego, że spłacał kredyt jest wątpliwe skoro jednocześnie wyjaśnił, że w tym czasie nie osiągał dochodów, nie pracował zarobkowo, a jego praca sprowadzała się jedynie do pomocy komuś w gospodarstwie.

Sąd odmówił wiary wyjaśnieniom oskarżonego, że powodem braku kontaktu ze synem z jego strony było to, że nie był mile widziany w domu matki dziecka, albowiem z zeznań świadka A. K. (1) nie wynika aby zabraniała oskarżonemu kontaktu z synem, tym bardziej, że nie miała ona nic przeciwko odwiedzinom dziecka przez siostrę i rodziców oskarżonego. Co istotne- z wyjaśnień oskarżonego wynika, że nie poczuwa się on do ojcostwa tego dziecka i nosił się nawet z zamiarem złożenia wniosku o ustalenie ojcostwa. W pozostałym zakresie co do faktu niepłacenia alimentów i braku kontaktu z synem- Sąd dał wiarę oskarżonemu, albowiem wyjaśnienia te są zgodne z zeznaniami świadka A. K. (1) i pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy- który nie budzi zastrzeżeń.

Podkreślić należy, że na uwzględnienie zasługują także zeznania świadka A. K. (1) w zakresie opisanej przez nią sytuacji finansowej w okresie od 1.10.2014r.-19.08.2015r.

Sąd zważył, co następuje:

Czynem swoim oskarżony wyczerpał znamiona występku z art. 209 § 1 kk. polegającego na uporczywym uchylaniu się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej i przez to narażenie jej na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Określenie granic omawianego przestępstwa niealimentacji w odróżnieniu od deliktu cywilnego (samo wykonanie obowiązku opieki materialnej) następuje za pomocą ustawowych znamion pełniących funkcję zawężającą karalność. Jednocześnie dla pełnej rekonstrukcji dyspozycji art. 209 § 1 kk konieczne jest odwołanie się do przepisów prawa cywilnego sensu largo. W tym miejscu podkreślenia wymaga, że rola prawa karnego przy zwalczaniu niealimentacji jest wybitnie posiłkowa, a kryminalizacja nie alimentacji jest w zasadzie wąska, to tym samym w praktyce wykładnia przepisu karnego o przestępstwie niealimentacji powinna być ścisła, a nie rozszerzająca (tak Siwik Zygfryd [w:] Filar Marian, Kodeks karny. Komentarz, wyd. IV, Wolters Kluwer 2014).

Przechodząc do omówienia poszczególnych znamion przestępstwa niealimentacji należy wskazać, że warunkiem odpowiedzialności sprawcy za to przestępstwo jest ciążący na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązek opieki przez łożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innego osoby. Jest to zatem przestępstwo indywidualne właściwe. Ustawowy obowiązek alimentacji rodziców wobec dzieci wynika z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Z kolei znamię „uporczywości” odnosi się do strony podmiotowej przestępstwa poprzez jej ograniczenie do umyślności w postaci zamiaru bezpośredniego. Element ten ma charakter wysoce ocenny i wymaga wnikliwości po stronie sądu. Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego jest uporczywe, gdy trwa dłuższy czas, a ponadto sprawca mając możliwość łożenia na utrzymanie osoby najbliższej nie czyni tego, wykazując tym samym złą wolę. Znamię to ma charakter podmiotowo-przedmiotowy, co powoduje, że dla jego stwierdzenia musi wystąpić właśnie wielokrotność zachowań na przestrzeni pewnego czasu, a ponadto znamię to wyraża psychiczne nastawienie sprawcy, który uchyla się od obowiązku wykonania świadczeń alimentacyjnych, pomimo realnej możliwości ich spełnienia (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 stycznia 2001 roku, V KKN 504/00). Elementem obiektywnym pojęcia uporczywości jest czas trwania przestępstwa z art. 209 kk, tzn. wstrzymanie się z płatnością rat alimentacyjnych co najmniej przez trzy miesiące, uiszczanie ich nieregularnie lub też w kwotach niższych niż należne. Z kolei elementem subiektywnym jest szczególne nastawienie sprawcy czynu nacechowane nieustępliwością (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1979 roku, V KRN 297/79). Wreszcie omawiane przestępstwo ma charakter materialny. Jako jego skutek należy wskazać narażenie osoby uprawnionej na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przy czym chodzi tu o wszelkie a nie tylko bezpośrednie narażenie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że P. Z. zobowiązany był do łożenia na utrzymanie małoletniego syna na mocy zawartej ugody czego jednak nie czynił. Dopuścił się tego nie wykazując w tym czasie żadnej inicjatywy zmierzającej do wywiązania się z obowiązku alimentacyjnego. Oskarżony przyznał, że nie łożył na utrzymanie syna, nie interesował się jego sytuacją życiową i finansową, nie kontaktował się z nim i nie robił prezentów. Wskazał, iż nie płacił alimentów, gdyż nie osiągał dochodów z gospodarstwa rolnego, jednak jednocześnie z jego wyjaśnień wynika, że nie był on w tym czasie zarejestrowany w Urzędzie Pracy będąc świadomym ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego co należało uznać za świadome zachowanie. Nie poszukiwał on wówczas żadnej pracy zarobkowej. Nie wywiązując się z obowiązku alimentacyjnego oskarżony narażał swojego syna na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Pokrzywdzony w okresie, którego dotyczy zarzut był dzieckiem dwuletnim. A. K. (1) nie pracowała w tym okresie, gdyż przebywała na urlopie wychowawczym i dysponowała miesięcznie jedynie kwotą 477 zł z tytułu zasiłku rodzinnego i dodatku do tego zasiłku. A. K. (1) i jej syn znajdowali się więc w trudnej sytuacji finansowej. Gdyby nie kwota 450 zł miesięcznie wypłacana z tytułu funduszu alimentacyjnego sytuacja finansowa jej i dziecka byłaby bardzo trudna.

Czyn oskarżonego bez wątpienia był umyślny, oskarżony zdawał sobie sprawę ze swego postępowania i chciał tego dokonać. Wiedział, iż jest zobowiązany do łożenia na utrzymanie syna, który znajduje się w bardzo trudnej sytuacji finansowej. Mimo to nie był zarejestrowany w Urzędzie Pracy i nie podejmował żadnej nawet dorywczej pracy zarobkowej. Czyn ten był przy tym bezprawny, karalny i zawiniony. Sąd nie znalazł żadnych okoliczności wyłączających winę oskarżonego. P. Z. jest w pełni poczytalny i miał możliwość innego zachowania się. Jednocześnie stopień społecznej szkodliwości czynu jest wyższy aniżeli znikomy.

Przy wymiarze kary wzięto pod uwagę to, by zostały osiągnięte cele kary zarówno z punktu widzenia oddziaływania wychowawczego na oskarżonego, jak i oddziaływania na społeczeństwo. Sąd uwzględnił zarówno okoliczności łagodzące jak i obciążające, bacząc by wymierzona kara nie przekraczała granic społecznej szkodliwości czynu oskarżonego. Do okoliczności obciążających Sąd zaliczył dotychczasową 3-krotną karalność oskarżonego, długi- bo prawie roczny okres niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego, a do okoliczności łagodzących to, że przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i żałuje jego popełnienia.

Wymierzając oskarżonemu karę 9 /dziewięciu/ miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze po 30 /trzydzieści/ godzin miesięcznie Sąd miał na uwadze to, by osiągnęła ona swoje cele zapobiegawcze i wychowawcze skłaniając oskarżonego do zmiany w przyszłości swego postępowania, a także by wymierzona kara odniosła swój skutek w zakresie kształtowania świadomości społeczeństwa i poczucia naganności tego typu zachowań. Jednocześnie Sąd wziął pod uwagę to, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia społecznej szkodliwości czynu.

Na podstawie art. 34 § 3 kk w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 kk zobowiązano oskarżonego do bieżącego łożenia alimentów na utrzymanie syna M. Z..

Uwzględniając sytuację majątkową oskarżonego Sąd uznał, na podstawie art. 624 § 1 kpk, że uiszczenie kosztów sądowych byłoby dla niego bardzo uciążliwe i zwolnił go od obowiązku ich uiszczenia obciążając nimi Skarb Państwa.

(-) SSR Beata Kośmiejka